

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Quinti sigilli de animabus interfectorum propter verbum Dei subtus altare clamantibus explicatio. Sectio VIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

quia non possunt sine dolore separari ab eo, quem diligunt, peior in dissolutione carnis: pessima in tormentis inferni: de iustorum tamen morte dicitur Sapientia 3. *Non tange illos tormentum mortis: quod quidem tormentum multiplex est, videlicet angor, & acerbitas moriendi, periculosus conflictus cum Dæmone, denique ipsa æterna damnatio: in eundemque sensum D. Hieronymus epist. 34. interpretatur illud Psalmi 126. Non confundetur, cum loquetur inimicus suis in porta: quoniam locum ad securitatem refert, cum qua iusti moriuntur. Deinde equitat mors super equum viridem, quia ipsa est, quæ mortalium spes, quæ viridi colore designatur, regit, & gubernat, eas videlicet vel prorogans, vel præciciens: itaque equi viridis habenas vel inhibet, vel etiam laxat pro Dei humanas res administrantis imperio. Porro adverte Romanum imperium, quod in equo albo, & rufo pulcherrimum apparuit, ubi mortem equitem habuit, continuo pallidum redditum fuisse, quia mors, quæ antea speciosa videbatur, decolorat, & quàm vana omnia, ac deformia sunt, ostendit: sic enim Romanum imperium ex albo, & rufo pallidum fecit. Postremo: Non sine mysterio infernus mortem sequebatur, ut nimirum reciperet, quos illa deiecit: etenim maior hominum obedientium pars semper in inferorum suppliciis addicitur, unde Elaias capite 5. Propterea, inquit, dilatauit infernus animam suam, & aperuit os suum absque ullo termino, descendentes fortes eius, & populus eius, & sublimes, & versosque eius ad eum: In quem locum D. Hieronymus, Infernus, inquit, animam habere dicitur, non quod animal sit, sed quod verbum humanae consuetudinis rerum insensibilium exprimamus affectum, quod insatiabilis sit, & nunquam mortuorum multitudine expleatur.*

Sap. 3. 1.

D. Hieron. Psal. 126. 5.

Esai. 5. 10.
Hominum
maior pars
damnatur.
D. Hieron.

Quinti sigilli de animabus interfectorum propter verbum Dei
subtus altare clamantibus explicatio.

SECTIO VIII.

APERTO quarto sigillo apparuerunt subtus altare animæ interfectorum propter verbum Dei vindictam sui sanguinis postulantes, quibus data dicuntur stolæ singulæ, dictumque, ut requiescerent adhuc tempus modicum, donec compleatur conferui eorum, & fratres eorum, qui interficiendi sunt, sicut & illi. Cum in superiori sigillo sermo fuerit de secunda Ecclesiæ persecutione sub Domitiano Imperatore, hac quinti sigilli explicatione consequenter comprehenditur tempus à Traiano, qui Domitiano post Neruam successit vsque ad Diocletianum: quod tempus multas Ecclesiæ persecutiones cõplectitur, videlicet tertiam sub Traiano, quartam sub Adriano, quintam sub Marco Aurelio Antonino, & Lucio Commodo simul imperantibus, sextam sub Septimio Severo, septimam sub Maximino, octavam sub Decio, nonam sub Valeriano, decimam sub Aureliano: quas omnes consecuta est omnium grauissima sub Diocletiano, & Maximiano, quæ ad sextum sigillum pertinet. Quoniam igitur toto eo tempore innumeri Martyres sanguinem & vitam pro religione profundeabant, & nihilominus Christianorum cades, & martyria perdurabant, ideo inducuntur sub altari clamantes, & vindictam à Deo postulantes: quod quo pacto intelligendum sit, simulque alia, quæ hac visione obscuriora videntur, sigillatim docebimus.

Prima igitur dubitatio est, quodnam sit illud altare, sub quo Martyrum animæ Ioanni apparuerunt? D. Bernardus sermone 4. in festum omnium Sanctorum existimat hoc altare esse humanitatem Christi, dicitque animas Martyrum

II.

Quid altare
sub quo a. 3.
ma.

D. Bernardi.

esse modo sub altari, quia solum vident Christi humanitatem: post diem verò Iudicij supra altare collocandas, id est, visione beatifica fruituras, cum corpora recipiant. Quamquam verò interpretari possumus Bernardum, ut loquatur more Augustini, & reliquorum patrum de perfecta ex omni parte beatitudine, quæ gloriam etiam corporis comprehendit, verba tamen eius simpliciter, & absolute accepta sonant eum errantem, in quo fuerunt Tertullianus lib. 4. aduersus Marcionem, Vigilantius teste Hieronymo in libro contra Vigilantium, Armeni apud Guidonem in summam de hæreticis, Græci apud D. Thom. opusculo 6. ca. 9. quod & testatur Concilium Florentinum sect. 1. & Lutherus in prælectionibus in Genesim apud Fredericum Staphylum in Epitome trimembri Lutheranæ Theologiæ: aduersus quos copiose disputat Bellarminus noster tom. 1. Controuersiarum Controuersia 7. Generali de Ecclesia triumphante. Ea igitur Bernardi expositione prætermittam, & aliis nonnullis, arbitramur per altare hoc loco intelligenda esse ipsa loca, vbi corpora Martyrum sepulta iacent, eo vel maxime quod super Martyrum reliquias altaria extrui consueuerunt: sub quibus altaribus animæ Martyrum clamare dicuntur, quia ex iis ipsis locis, eorum sanguis ad cælum clamat, ut paulo inferius dicemus. Nec verò te moueat, quod non corpora, sed animæ sub altari apparuerint: etenim hoc loco animæ pro sanctis ipsis ponuntur, que modo admodum & sæpè aliàs in sacriliteris pro hominibus vsurpantur, ut cum Genesis 46. egressæ dicuntur de femore Iacob animæ sexaginta sex: sancti autem rectè ibi esse dicuntur: vbi ipsorum iacent corpora. Adde cum Aretha fortasse alluisse Ioannem ad altare holocausti: siquidem sancti eo sacrificij genere per martyrium immolantur: & quamquam holocaustum super altare, non infra peragebatur, quia tamen hostiæ crematæ cineres deorsum per craticulam æneam decidebant, rectè post peractum sacrificium apparere sub altari potuerunt: quod quidam ex recentioribus non aduertit.

III. Secunda dubitatio est, quid clamor animarum significet? cui respondet D.

- D. Greg. lib. 2. Moralium cap. 6. *Magnus, inquit, earum clamor magnum est desiderium cum resurrectionis, cum iudicij: tunc enim quisque minus clamat, quanto minus desiderat: Et tanto maiorem vocem exprimit, quanto se in rei desiderium plenius fundit. Animarum igitur verba ipsa sunt desideria: nam si desiderium sermo non esset, propheta non diceret: desiderium cordium eorum audiuit auris tua, Psalm. 9. Hæc Gregorius. Eandem ob causam Moyses, cum Exod. 14. 15. non loqueretur, clamare tamen dicitur Exodi 14. Quid clamas ad me? quia videlicet Greg. Nyss. magno ardebat liberandi populum desiderio: vnde Gregorius Nyssenus in libro de vita Moysis eundem locum expendens, *Monemur, inquit, sonoram esse illam vocem, & vsque ad diuinæ aures magnitudinem sua peruenire, quæ non contentione clamoris, sed puritate cordis sua meditatione concipitur.* Et Gregorius Magnus in commentariis super primum librum Regum, cap. 6. *Quid est, inquit, clamor orantis, nisi in supplicatione petentis magna virtus desiderij? unde adiacentem labijs Moysen, sed populi salutem feruenti deuotione cupientem à Domino dicitur, Quid clamas ad me? Et D. Ambrosius sermone de Psal. 118. 145. cimo nono in Psalmum centesimum decimum octauum super illa verba, Clamasti in toto corde meo, exaudi me Domine: Clamat, inquit, cor nostrum non sono corporis, sed cogitationum sublimitate concentuque virtutum, magna vox iustitiæ, magna est castitatis, per quam & mortui loquuntur: gracili voce erat Moyses, nec loquebatur, plus tamen omnibus audiebatur: vnde dictum est ei, Quid clamas ad me? clamabat affectu pio, & personabat in celo: clamabat populus, & non audiebatur, audiebatur. Item Moyses, qui tacebat: tu solus, inquit, ad me clamas qui de me speras, qui virtutem meam excitas: tu solus ad me clamas, qui per vniuersam terram annunciari meum nomen expellis. Hæc Ambrosius.**

Tertia

Tertia dubitatio, quænam sit vindicta sui sanguinis, quam Sancti postulant, cum eiusmodi vindictæ postulatio ab eorum sanctitate, & gloria aliena videatur? Duplex est responsio, una Diui Chrystostomi homilia in illud Psalmi 9. *Patientia pauperum non peribit in sinem. Sanctorum, inquit, vox illa est in Apocalypsi. Quisquis sanctus, & iustus non vindicet sanguinem nostrum: volebant ergo Martyres, & in presenti miracula faceret Deus, & confunderet fortitudinem aduersariorum Christi.* Itaque existimat Chrystostomus vindictam hanc nihil esse aliud, quam confusionem tyrannorum, ac Regum, qui Ecclesiam persequuntur, vt sic agnoscant diuinitatem Christi, & potentiam. Et rectè quidem iuxta Chrystostomum Martyres hanc aduersariorum Christi confusionem vindictam sui sanguinis appellant: quia non tam passionem suam, ac tormenta, quàm blasphemias, quæ in Christum iactabantur, & fidei persecutionem sentiebant iuxta illud Psalmi 68. *Opprobria exprobrantium tibi ceciderunt super me: quem quidem locum Paulus de Christo intellexit ad Romanos 15. cum dixit: Etenim Christus non sibi placuit, sed sicut scriptum est, impropria improprietantum tibi ceciderunt super me: rationem verò eam reddit Augustinus in commentariis eius loci, quia nemo improbrauit Christo, nisi Deo exprobrans: nemo enim honorat Patrem, nisi qui honorat & filium: sed possumus tamen eadem verba ad Martyres referre, super quos cadebant opprobria, quibus impij Christum proscindebant, verè enim Martyribus molestiora erant maledicta, quæ infideles in Christum iactabant, quàm sui ipsorum acerbissima tormenta. Altera responsio est diui Augustini sermone trigesimo nono de tempore, Martyres non ipsorum hominum perse, sed regni peccati euersionem postulare: itaque non in homines, sed in eorum peccata inuehi. *Quis, inquit, audeat affirmare, cum illi sancti candidati se vindicari petierunt, contra ipsos homines, non contra regnum peccati petiisse? nam ipsa est sincera, & plena iustitia vindicta martyrum, vt eueriatur regnum peccati, quo regnante tantæ perpessi sunt: ad cuius etiam euersionem iuratur Apostolus dicens ad Romanos 6. Non ergo regnet peccatum in vestro mortali corpore.* Hæc Augustinus. Esse autem hanc vindictæ petitionem voluntati diuinæ consentaneam ostendit locus ille Psalmi 138. *Pe seculo odio oderam illos: perfectum enim odium tunc est interpretè diui Augustino, cum nec propter vitia homines, nec vitia propter homines diliguntur.* Id ipsum hac similitudine declarat Gregorius Nyssenus libro de oratione: *Quemalmodum, inquit, ille, qui orat, ne sint arrogantes, non hominum interitum, sed morbi abolitionem fieri cupit, ita etiam dum quisque sanctorum orat, vt id, quod natura aduersum, & inimicum est, ad interitum redigatur, suspicionem quidem imperitioribus præbet, quasi aduersus homines sentiat: sed verè illud tantum orat, vt peccatum, & iniquitas euertantur.**

Psal. 19. D. Chrystost.

Psal. 68. 10.

Rom. 15 3.

Martyres impiorum in Christum maledicta grauius feriebant, quàm tormenta.

Non peccantis, sed peccati euersionem petunt sancti

Rom. 6. 12. Psal. 128. 22. Greg. Nyss.

Quarta & postrema dubitatio, quænam sint illæ stolæ singulæ, quæ singulis v. animabus datæ sunt? Communis expositio est intelligendam esse glorificationem animæ, quæ sanctisante resurrectionem corporum tribuitur: ita Richardus de sancto Victore, Rupertus, Beda, Ambrosius Ansbertus, Haymo, & reliqui: quanquam Primasius intelligit summam quandam lætitiã, quam ex ea reuelatione conceperunt, cum ei dictum est multos adhuc præterea Martyres, & sanctos futuros esse, quorum consortio frui deberent. Vnde illud merito colligas multum ad gloriæ accidentalis rationem pertinere ipsam sanctorum multitudinem, & societatem, imò & in hac vita mortali multorum iustorum conuictum, cuiusmodi est in sanctis religionum ordinibus, specimèn quoddam esse felicitatis sempiternæ: siquidem in gloria ipsæ Beatòrum conuictus, & societas ad accidentalom eorum felicitatem ita pertinet, vt ex eiusmodi

Quid singulæ stolæ, singulis animabus dantur.

Richardus, Rupertus, Beda, Ansbertus, Haymo, Primasius.

Pfal. 132. 1.

Hebraei.

multitudine, & communiōe dicantur hoc loco sancti mirifica quadam profundi iucunditate, quas per stolas exprimi vult Primasius. Recte igitur cecinit Regius vates Psal. 132. *Ecce quā bonum, & quā iucundum habitare fratres in vnum:* quod magis adhuc explicauit duplicem adhibens similitudinem, vnam desumptam ex vnguento illo aromatico ex varijs odoribus myrrhae, cinnamomi, & balsami confectio, quo summus Sacerdos vngebatur: *sicut vnguentum,* inquit, *in capite, quod descendit in barbam Aaron: quod descendit in oram vestimenti eius:* alteram depromptam ex rore, qui montes Iudaeae aspergit, & facundat: *sicut ros,* inquit, *Hermon, qui descendit in montem Sion.* Quem locum aliqui Hebraeorum sic dispungendum existimant, *sicut ros Hermon, & sicut ros, qui descendit in montem Sion:* alij volunt ex Hermon, qui mons est propè Iordanem Libano vicinus, cū sit perpetua niue conspersus, continuè vapores ascendere, qui in rorem concreti montem Sion facundissime aspergant.

Sexti sigilli de terræmotu, sole nigro, luna sanguinea, & stellis de caelo cadentibus explicatio.

SECTIO IX.

1. **V**bi apertum fuit sigillum sextum, terræmotus magnus factus est, & sol ipse apparuit niger tanquam saccus cilicinus: luna verò facta est sicut sanguis, & stellae de caelo ceciderunt super terram, & multa alia visa sunt à Ioanne, quae sigillatim explicari debent. Hac visione iuxta eam, quam persequimur, nonnullorum interpretum expositionem describitur tempus sub Diocletiano, & Maximiano Imperatoribus, sub quibus passa fuit Ecclesia vndecimam (iuxta nostram supputationem) generalem persecutionem, quam continuauit, & perfecit Galerius, quo tempore sic exarsit in Christianos nefarium, & impium bellum, vt triginta dierum spatio ferantur decem, & septem millia promiscui sexus martyrio coronata. Itaque terræmotus immanitatem persecutionis significat, simul & diuertitatem: quo tempore innumerae Ecclesiae incensae, plurimaeque templa fuditus euersa, & infiniti propemodum fideles interempti fuerunt, vt suo loco fusiùs explicauimus: significat etiam terræmotus totum Romanū imperium aduersus Christianos commotum fuisse, & omnes provinciarum praetores, ac praefides contra vnam Christi fidem, & religionem incitatos. Dicitur Sol factus niger tanquam saccus cilicinus, id est, vt interpretatur Lyranus, Christus, qui Sol est iustitiae, in membris suis denigratus, & iniuriōse tractatus videbatur splendorem, & diuinitatis existimationem apud infideles amisisse. Luna verò tota facta est sicut sanguis, id est, vniuersa Ecclesia sanguine Martyrum robuit, & sanguineum colorem praeferebat tot filiorum sanguine purpurata. Stellae etiam de caelo ceciderunt super terram, id est, multi viri in Ecclesia dignitate, & opinione praestantes timore mortis in fidei confessione defecerunt, in quibus fuit Marcellinus Papa, qui metu coactus Paganorum templum ingressus grana thuris super prunas imposuit: sed tamen postea penitentiam agens strenuè martyrium subiit, quemadmodum Nicolaus Pontifex scripsit ad Michaelem Imperatorem: & refertur vigesima prima distinctio, capite. Nūc autem. Emphasis verò habet similitudo, quae sequitur: *sicut fenum emittit grosses suos cum à vento magno mouetur:* grossi enim sunt flos primi temporis, & immatura, quae facile flante vento paulò vehementiore decidunt: qua similitudine indicatur eos, qui in fide defecerunt, non fuisse adhuc plenam fidei maturitatem consequutos, siquidem flante vento persecutio-

Terræmotus Ecclesiae persecutionem significat.

Sol niger factus Christus in summius rione tractatus.

Luna ut sanguis facta Ecclesia in martyribus cruenta.

Stellae caedentes, fideles in fide deficiētes.

VI
AP